

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

<i>Helyben házhoz hozva:</i>		<i>Vidéken postai szétküld:</i>	
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt	Egész évre . . . 14 frt	Egész évre . . . 16 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „	Fél évre . . . 7 „	Fél évre . . . 8 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50	Negyed évre . . . 3.50	Negyed évre . . . 4 „
Egy óra . . . 1 „	Egy óra . . . 1.20	Egy óra . . . 1.20	Egy óra . . . 1.50

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegdíj külön . . . 30 kr.
Minden következőnél . . . 4 Nyilttér sora . . . 15

Szerkesztőség:

Az arad-ozanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Késziratokat vissza nem küldünk.

Remény és csalódás.

Arad, márczius 9.

Közvetlenül a kultusz-vita megkezdése előtt Apponyi Albert gróf az ő fekete lovagjait oly értelmű távirati sürgönnyel citálta fel a képviselőházi ülésekre, hogy a kormányválság küszöbön van; a katasztrófa kikerülhetetlen. E sötét jóslat azon föltevésből fakadt, hogy Csáky gróf ismert egyenessége és hajthatatlan jelleménél fogva a tervszerint megállapított provokációkra oly rideg és ultimatumszerű nyilatkozatokat fog tenni, melyek a kormány állását a korona- és parlamenttel szemben egyaránt tarthatatlanná alakítják. Ime a remény! a hatalom elnyerésének biztos kilátásába vetett édes remény, azon hataloméba, melyért egy negyedszázad óta fáradhatatlan buzgalom- és kitartással küzdött a híres agitátor, a melyért az erkölcsi megalázkodás kandinuma járma alatt annyiszor át- meg átbujt, melyért fokozatosan revokálta ország-világ színe előtt családi hagyományait, lelke legmélyebb meggyőződéseit, egyéni hajlamait.

És az áldozatul szánt kormányférfi, kinek számára saját erényeiből készítették a kelepczét, kit igazságszeretete, kit az ő szent meggyőződése, elvhűsége által reméltek megejthetni, szembe állott a sötét haddal, mely vérnyomot szimatolt, és szétvert közöttük, hogy fogcsikorgatva voltak kénytelenek a politikai hypokrizis sánczai közé vissza húzódní. Ime a csalódás! az annyiszor nyelt, de soha keserűben nem ízlett, soha jobban meg nem érdemelt csalódás!

Azt hitték, hogy Csáky gróf előhazakodik majd azzal, hogyan és miként képzeleli ő a világi anyakönyvelést létesíteni, hogy mily föltételek mellett és körülmények között a vallásszabadságot biztosítani, mennyi és mily engedményt ajánl meg az egyháznak a kötelező polgári házasság behozatalánál, és hogyan fogják akkor rabulisztikájuk maró lugjával tervet és tervezőt végig önteni; hogyan fogják a reformjavaslatokat a szofizmák iszapjába ránczizálni s abban meghurcolni, míg a nemzet közvéleménye unottan fordítja el attól ábrázatát? Hogyan fogják a kormányt, ha több engedményt tesz a felekezeteknek, a szabadelvű közvélemény előtt, ha kelletténél kevesebbet, a főpapság és a korona előtt, ha eltalálja a helyes mértéket, mindkét oldal felé denuncziálni? Mi bölcsen kiesztelt taktika! mily szép remények!

És e helyett a rettenetes miniszter az igazság fényét veti a sötét szövetkezetre, megvilágítja álutaikat, kivetett kelepczéiket, a szabadság ellenségeivel kötött egységüket . . . Mi csufos felsülés! mily váratlan csalódás!

Elhal a szó ajkaikon, majd esztelen vádaskodásban tör ki fékezhetetlen dühök, hogy a kormány állhatos hallgatása által — egyedül csak ő és csupán csak az által — tartja izgalomban az országot. Hogyan? a nemzet közvéleménye folyton újabb és impozánsabb manifesztációkkal fejezi ki lelkes örömét és bizalmát a kormány egyházpolitikai tervei iránt; ez nem káros izgalom, ez inkább üdvös ébredése a szabadság eszményei mellett állást foglaló közvéleménynek. A klerikalizmus sötét hada pedig, mely az elvi állásfoglalásra is így lépett föl, a mint tényleg fölépített, mit fogna tenni akkor, ha olyan részletek dobatnának eléjük, melyek tényleges megvalósítása az adott viszonyok és a dolog természeténél fogva csak hosszabb idő múlva lehetséges és mely bizonyossá tenné előttük, a mitől most még csak rettegnék? És mégis a megnyugtató szímen követelni a kormánytól részletes programot . . . mily ostoba gondolat! várni tőle . . . mily hitvány remény! és mindezek helyett napról-napra valódi színében feltűnni a szabadság-ellenes politikai intrigáknak és vesszőt futni a szabadság eszményei mellett nyilatkozó nemzeti manifesztációk között . . . mily megsemmisítő csalódás!

Mindezen meghiusult remények és bekövetkezett csalódásokból bőven kivehetik részöket a fekete lovagok, kik ama nevezetes sürgönyökre fölsiettek, és kiveheti az, aki lent maradt, hogy a vértanuk városának a lelkiismeret szabadságáért emelendő oltára alá a legújabbán javított és Apponyi védjeggyével ellátott petárdát, a kath. autonómia tódoda gyugja. Újabb csalódás!

Soha még lelketlenebb módon párttaktika a nép jóhiszeműségét föl nem használta politikai célok elérésére, mint azt az Apponyi-párt a kath. autonómia fölvetése- és sürgetésével teszi; soha még frivolabb játékot a nép legszentebb érzelmeivel nem üzött politikai párt, mint a melyet üz az Apponyi védnöksége alatt szervezkedő fekete lovagok hada a katolikus autonómiával!

Az utóbbi napok folyamán lelepleztük az ezen mozgalom szításával üzött korteskedés végcéljait. Elvetendő volna ezen üzelem még akkor is, ha egyáltalában meg volna a kivihetősége egy oly képviseleti alapon szervezendő testületnek, mely a világi katolikusoknak nyújtana tulnyomó befolyást olyan hatáskörben, mely a többi felekezetekéhez csak némileg is hasonlítana.

Pedig azt vélik sokan, nem a katolikusok, de más vallásu polgártársaink, hogy ez így van, hogy a kath. autonómia megvalósítása a művelt katolikuságnak óhaja, s éppen azért, ha fölvetetik, szívesen pártolják előzékeny udvariasságból katolikus polgártársaik iránt,

miként azt a legutóbbi közgyűlésünkön is láttuk

Nos tudják meg, hogy a kath. autonómia a szabadelvű áramlatokkal terhes 68-iki év szülötte, egy korán eltemetett szép álm, lenge illuzió volt; ellenben az a kath. autonómia, melyet az Apponyi-Polonyi-téle politikai vadházasság hozott létre, humbug, melynek célja megtevesztetni a közvéleményt és elvonni a valódi szabadelvű egyházpolitikai reformok mellől és törbe ejteni a kormányt az által, hogy egy ilyen váltott gyerek apaságát ráerőszakolják.

Hogy mi legyen a kath. autonómiában a laikus elem joga, azt még nem tudja senki, legkevésbé azok, kik az autonómia sürgetésébe jóhiszeműleg bele ugranak, de hogy azon legfőbb jogok, melyek a többi felekezetek autonómiájának lényegét teszik, az esetleges katolikus autonómiában nem lesznek megadva a világi elemnek, az ma már teljesen bizonyos; megtagadja azt a kath. egyház hierarchikus szervezete, megtagadták azokat főpapságunk illetékes nyilatkozatai, s belenyugodott ezen kijelentésekbe a híres Polonyi is. Nem folyhat be a világi elem a főpapság, de még a lelkeszség választásába sem, nem folyhat be az egyházi judikaturába, nem folyhat be a főpapi és káptalani javak kezelésébe, ellenben viselheti a kegyuraságok és párbérek megszüntetéséből, a szegény lelkeszi állások megfelelőbb dotációjából, az iskoláztatás fokozódó igényeinek több kiadásából származó terheket. Es e terheket pedig kirónak bőven és irgalom nélkül azon testületek, melyekben a papság tulsulya van biztosítva; és hogy pedig ez minden körülmények közt biztosítva lenne, arról tanuságot tesz az a kidolgozott 71-iki évi statutum, melyet a kultuszminiszter fiókjában egyéb csodabogarakkal együtt őriznek, s melyet most mindenáron előkövetel a fekete lovagok jobbszárnyának dandárnoka, Eszterházy Miklós Mórícz gróf.

Az alapítványi javak kezelése, s a főpapok kinevezése, illetőleg megerősítése körül a koronával együtt gyakorolt kegyuri jogát pedig az állam ki nem adja a kezéből, ez bizonyos; minthogy pedig az autonómiát sürgető másik fél, a papság épen erre szándékoznék azt eszközül felhasználni, és mivel ez reakzionárius forradalom nélkül el nem érhető, épen azért nyíltan és bátran kimondhatni, hogy a kath. autonómia azok részéről, kik azt — párttaktikából sürgetik, lelketlen frivolitás, azok részéről pedig, kik azzal a papihatalom függetlenítését az államtól remélik elérhetni, veszedelmes utópia.

Ime, ezért nem kell a művelt kath. vallásu polgárságnak az autonómia! Es ha az Apponyista tekete lovagok azt hi-

szik, hogy ebbe a kormányt és magyar közvéleményt bele ugratják, hát ezen hitük mulékony remény, melynek, miként Temesvár és Arad törvényhatósági bizottságai megmutatták, nyomában jár a keserű csaldás.

Belföld.

A hercegprímás a miniszterelnöknél.

Vasary Kolos hercegprímás tegnap reggel 9 órakor meglátogatta Wekerle Sándor miniszterelnököt s ez alkalommal átadta a miniszterelnöknek a püspöki konferencia memorándumát, melyben a magyar katolikus püspökök az egyházpolitikai kérdésekben a kormánnyal szemben körvonalozzák és megokolják álláspontjukat. A hercegprímás átnyújtotta egyúttal a miniszterelnöknek a püspökségnek Ö felségéhez intézett feliratát, ama kéréssel, hogy azt a trón zsámolyához juttassa.

A kath. pap és a polgári házasság.

A Bud. Corr. írja: Azok, a kik az egyházpolitikai kérdésekben az intrazigens ultramontán irány hívei, váltig azt állítják — mint pl. legutóbb is a képviselőházban Györffy Gyula, Szapáry László gróf és Károlyi Sándor gróf — hogy a katolikus lelkész, a házasság szentség lévén, a polgári házasságot semmiképen nem tekintheti törvényesnek és egyházi szempontból megengedhetőnek. Hogy a katolikus papság sem, azt számos egyéb azonban e felfogásban nem mindentűszázalékmellettazazegytenyisbizonyítja, hogy Ausztriában az oly szülők gyermekeit, kik a szükségbeli polgári házasságról szóló törvény értelmében a polgári hatóság előtt eskettetek össze, a katolikus lelkészek kivétel nélkül törvényesnek vezetik be az anyakönyvbe s így a keresztleveleiben is törvényesekül vannak megjelölve az ilyen gyermekek, bármilyen valláshoz tartozzanak szüleik, vagy akár felekezetenküliek legyenek is.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

— márczius 9.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Schöber Ernő, Hentaller Lajos, Perczel Béni.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Josipovich Imre, Csáky Albin gr.

Felolvasták és hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy Rakovszky István főszámszéki elnökké történt kineveztetése folytán lemondott Szucsány képviselétéről.

Annak idején elrendelik az új választást. A napirend előtt

Eötvös Károly személyes kérdésben szólalt föl. Reflektált Györffy Gyula tegnapi beszédére, mely szólót és pártját azzal vádolja, hogy szövetkezett a miniszterelnökkel. Maga bevallja, hogy nem tudja, mi igaz ebből? Oly dolgot említeni itt a házban, mely másokat komolyan érdekel, anélkül, hogy az állítás valódiságáról sejtelemmel is bírna, a legszelidebb kifejezéssel élve — politikai könnyelműség. (Általános helyeslés.) Ez az állítása Györffynek tendenciózus valótlanság, amit különben a házon kívül az ember erősebb szavakkal szokott bélyegezni. Amióta Wekerle miniszterelnök, szóló ötször beszélt Wekerlével, de mindannyiszor csak olyan dolgokban, melyek őt mint pártelbököt érdekelték, kötelessége lévén a napirendről és egyéb technikai kérdésekről tájékoztatást szerezni magának és pártjának. (Helyeslés.) Ebben taktikázás nincs és ilyenekre beszélgetési engedélyt senkitől és Györffy Gyulától sem kér. (Helyeslés.) Hogy kaczerkodik a törvényhatósági függetlenségi pártok is Wekerlével, ez sem igaz, mert mindenütt, Budapesten, Vásárhelyen, Aradon, az illető függetlenségi férfiak a polgári házasság pártolása mellett hangsúlyozták a bizalmatlanságot is a kormány iránt. (Igaz! Ugy van!) Ajánlatos, hogy Györffy máskor alaposabban informáltassa magát. (Helyeslés balfelől.)

A ház ezután harmadszori felolvasásban is megszavazta a képviselők illetményeiről szóló javaslatot.

Következik

a vallás- és közoktatási költségvetés.

Andrássy Tivadar gr. meggyőződéséből kifolyólag helyesli a kormány egyházpolitikáját s Károlyi Sándor gróffal szemben konstatálja, hogy a kormány részéről mulasztás nem történt, még kevésbé pedig habozott a kormány az egyházpolitikai kérdésekben. Tiltakoznia kell Károlyi Sándor gr. felfogása ellen, mert helyesli a kormány politikáját s mert azt kezdettől fogva helyesnek vallotta. Magyarország szabadelvű fejlődésének feltétele ez a program s aki ezt a programot nem helyesli, az ország szükséges fejlődésének és haladásának vet gáncsolat. (Helyeslés jobbfelől.) Hogy a kormány eljárása nem dogmákba ütköző, arról bőven és meggyőzően szólott Csáky Albin gr., ahhoz kétség nem fér. A kormánynak kötelessége a törvényes állapotok megóvása és biztosítása azoknak a felekezeteknek, amelyek a kormánytól várják érdekeik megóvását. Ha azonban a jelenlegi rendeleti uton kontemplált elkeresztelési ügy rendezése sérti valamelyik, másik felekezeti dogmáját, akkor tényleg nem marad

hátra más, mint a polgári anyakönyv behozatala. Még azonban ennek utána is táplálnak aggodalmakat katolikus részről, mert mint mondják, az alaptörvény sérti a lelkiismeretet. Ezen tényleg segíteni kell. Koncedálja, hogy ezen a törvényen változtatni kell, de ezzel szemben gondoskodnia kell a kormánynak az állam érdekének megóvásáról, amit másként nem lehet elérni, mint a polgári házasság behozatalával. Ezért helyesli a polgári házasságot, amely egyrészt lehetővé teszi a sérelmes alaptörvény megváltoztatását, másrészt pedig óvja az állam érdekét. Foglalkozik azután azokkal a kifogásokkal, melyeket a katolikusok felhoznak a polgári házasság ellen. Konstatálja azonban, hogy ezek a skrupulusok alaptalanok, mert ezeket a skrupulusokat másutt, más államok polgári házassági intézményével szemben a katolikusok irrányadó fórumai nem táplálják. (Igen! Ugyvan! Élénk helyeslés jobbfelől.) Ezekután foglalkozik Szapáry László gr. felfogásával, és ugyanazon statisztikai forrásokból idézett adatokkal igazolja, hogy Szapáry adatai legalább is egyoldalúak. A legvallástalanabb városban, Berlinben is konstatálni lehet, hogy a polgári házasság egyáltalán nem volt vallástalanító hatással, sőt annak épen ellenkezőjét tapasztaljuk. Mindezek alapján helyesli a kormány egyházpolitikáját és elfogadja annak költségvetését is. (Zajos helyeslés jobbfelől. A szónokot nagyon sokan üdvözik.)

Nagy István károsnak tartaná, ha a vallászabadságról oly törvényjavaslatot akarna keresztülvinni a kormány, mely a vallásfelekezetek számát szaporítaná. A zsidó-reczeziót illetőleg az a kívánsága, hogy előbb a zsidóvallás két árnyalata egyesülve szervezkedjen és aztán ha az így szervezett egyház óhajtaná a reczeziót, törvénybe lehet ezt iktatni. Az állami anyakönyvvezetés behozatalára nem lát a mai körülmények közt indokot, pénzügyi szempontból pedig határozottan ellenzi. A ráfordítandó költségeket fordítsuk inkább népiszkolák felállítására. A polgári házasság életbeléptetését sem óhajta a nép. Van ennél sokkal fontosabb feladata a törvényhozásnak. Nyújtsa be a kormány a kereseti adó reformját s a közigazgatási javaslatokat. A polgári házasság csak a vallástalanságot fogja maga után vonni, ily eredményhez pedig segedkezett nem nyújthat. Országos alapon szervezett katolikus autonómia óhajta, ez nem felekezeti, hanem országos érdek, melynek megvalósítása elsőrendű állami feladat. Ami különben a miniszter által felhozott egyes püspöki leveleket illeti, az nem nyom a latban semmit, mert a püspökök testületileg és hivatalosan állást foglaltak a kormány programjával szemben. Mindezek után Károlyi Sándorral azt kéri a kormánytól, hogy vonja vissza programjának ezt a részét. Egyébként pártolja Fenyvessy Ferencz határozati javaslatát.

Asbóth János bizalommal viseltetik a kormány egyes tagjai iránt, de nem követheti bizalommal azon az uton, a melyen a kérdé-

TÁRCSA

— Márczius 10. —

Egy költő párba.

Írta: Louis Castel.

— Az „Aradi Közlöny”-nek fordította: —

[1] Urszics Darinka.

De la Vauzelle marquis kastélyában, mely a Gesvres és Bethune kastélyok szomszédságában, a kőparton volt felépítve, különös élnétség uralkodott 1735. december 30-án.

Végtelen sora a diszesebbnél diszesebb fogatoknak robogott be a kapun. A kocsik ablakán keresztül világos ruhákba öltözött, magas, hajporozott fejdíszszel ékeskedő asszonyokat pillanthattunk meg, majd pedig hosszú, sötét köpenyeket, melyek csuklyáját felhúzták, hogy alóla kandikáljanak ki a nevető szemek s a bíbor picziny ajkak.

Az inas a kengyelziját tartva gyalog lépdeit mellette s mikor a kocsit megállt, leeresztette a lábitót, kinyitotta az ajtót, majd tiszteletteljesen állt meg kissé távolabb, míg a herceg, gróf vagy lovag karját nem nyújtotta az idős vagy fiatal hölgynek, ki a kocsiból kiszállt.

Másokat hordszékeken hoztak az előcsarnokhoz, s az általános összevisszaságba

belevegyült a kocsik zaja, az ostorok csattanása s a kocsisok átkozódása, kik mihelyt a teremben tudták urokat, rögtön kifecsegték minden átkozódási tudományukat, mely a mily mértékben erélyes, ép oly kevésbé volt változatos.

Némelyik meghívott gyalog jött — mert az időjárás kedvező volt — és az előcsarnokban ügyes kezek rögtön elvették tőle az alkalmatlanságot okozó köpenyt. Egyikök francia izlés szerint volt öltözködve, kellemes, nem ríktó szövetbe, térdig érő nadrágja, selyem harisnyája, csattos veres sarku cipője volt. Csipke mellbodor s dus batiszt fodor díszítette himzett mellényét. Kérkedve viselte háromszegletű kalapját vakító fehérségű parókáján.

Szép asszonyok diszes, fiatal leányok meg egyszerű ruhában, öreg marquisok s felciczomázott lovagok mind ugyanazon pont felé tekintettek, egy kivilágított terembe, hol már táncoltak s valószínűleg ők is célul tüzték ki ott mulatni.

Ez estén ünnepelték de Vauzelle marquis leányának, a szép Anna Mária Flóra 20-ik születésnapját. A marquis vigasztalhatlan volt, mióta neje meghalt, kihez való hűsége legendaszerű volt ezen században, mikor a ház-

ságot nem tekintették másnak, mint az előkelő körökben megkívántató udvariasságnak.

Igen, Flóra e napon töltötte be 20-ik évét. S e napon mindenfelől a legkülönfélébb virágok s egyéb ajándékok érkeztek számára. Mert Flóra kedves és bájos volt, milyen csak lehet valaki, ki egy szóval, egy mosolyával, vagy gyönyörű szemének egy pillantásával meg tudta hódítani mindazok szívét, kik környezetében voltak. Atyja, az öreg marquis az ő tiszteletére nyitotta fel kastélyának ajtait, melyek a marquise halála óta zárva voltak idegenek számára — hosszú teljes 19 évig. Mindenki eleget akart tenni a meghívásnak, jelen akartak lenni az ünnepélyen, hogy ily módon fejezzék ki örömüket a felett, hogy ez a minden ízében nemes ember végre újra a világban akar élni.

Mily tisztelet, mennyi bók a ház ifju urnőjének! A táncteremmel szomszédos teremben fogadta Flóra és atyja a vendégeket. Az öregek udvariassan s mégis bizalmasan csókolták meg picziny kezét, mélyen meghajoltak előtte, egyik istennőnek, mások virágnak, madárkának vagy csillagnak mondták, olyan bók, melyek bizonyára a XIV. Lajos alatti szép napokban keletkeztek. Aztán ismét bölintottak fejükkel, kört irtak lábukkal, kecsesen megfordulva eltávoztak

seket megoldani akarja. Kéri a reform-pártolókat, hogy ő tőle e reformokat ne féltsék, mert ő csak egy ember. Neki is az a meggyőződése, hogy Magyarországot nem szabad kormányozni sem Bécsből, sem Rómából. A főrendiháznak sem szabad ellentállania e reformoknak csak ha azt látja, hogy a többség által megalkotott reformok ellentétben állanak a nemzet közérzetével. Ekkor használhatja veto-jogát s nekünk tisztelettel kell meghajolnunk az előtt. A pápának nincs hatalma nálunk. Tisza Kálmán, a magyar parlament e kimagasló alakja, folyamodott a pápához, hogy támogassa az ő politikáját. (Derűtség a baloldalon.) Es éppen akkor, a mikor a nemzet legjobban tiltakozott Róma beavatkozása ellen. Es a pápa megadta a támogatást s Tisza Kálmán óriási többséget toborzott össze a fakultatív polgári házasság mellett, a pápa segítségével. A kabinet még néhány héttel Szapáry bukása előtt a fakultatív polgári házasság alapján állott. Most azt mondják, hogy mindig a kötelező polgári házasság hívei voltak. Gratulál a diplomáciai ügyességhez, a melylyel az elveket oly sokáig titkolni tudták. Ha a kultuszminiszter igazán egy nagyszabású reformot akart előkészíteni, akkor igen szerencsétlenül kezdte azt az elkeresztelési rendelettel. Ő van olyan államférfi, hogy szembe szálljon a viharral, s ha egyszer szembe szállott, nem tesz olyat, hogy bizalmas levelezést adjon elő a maga igazolására. (Roppant zaj jobbról. Kiáltások: Renegát! Kaczagás.) Renegátnak mondják azért, hogy a párt, illetőleg a kormány nem engedte meg, hogy szólásszabadságát gyakorolja, s ezért kilépett. (Roppant zaj, kacagás.) A miniszter egyházpolitikája iránt csak szánalmat és részvételet érezhet. Mindaddig, míg a kormány tagjai nem mondják el hitelesen, hogy miként informálták a királyt e kérdésben, azt az általánosan elterjedt verziót kell elfogadnunk, hogy információjukban úgy tüntették fel ezt a kérdést, mint a nemzet egyhangú kívánságát.

Meszlényi Lajos: Szegény Henczi. Ha tudta volna, ő csinálta volna meg a polgári házasságot.

Asbóth János: Tudja, hogy az ilyen reformokat nem szokta bezdeményezni a nép.

Az ülés végéről távirati rovatusunkban adunk tudósítást.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

I.

Aradváros törvényhatósági bizottsága tegnap délután folytatta márcziusi közgyűlését a tagok alaposan megcsappant érdeklődése mellett.

A tárgysorozat minden pontja, a Baross-park világítása kérdésének kivételével, — vita nélkül, a tanács javaslatához képest intéztett el. E kérdésben is csak erővel forsziro-

zott lényegtelen vita volt, melyet Salacz Gyula és Barabás Béla dr felvilágosításai után figyelmen kívül hagyott s a tanács javaslatát fogadta el.

A közgyűlés második napja a következőleg folyt le.

II.

Fábián László főispán elnöklele alatt jelen voltak: Salacz Gyula polgármester, Institutóris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány, Parecz István, Varjassy Lajos tanácsosok, Perger János dr főügyész, Káda Kálmán és ifj. Lócs Rezső aljegyzők, továbbá Dániel Kálmán, Szondy Béla, Virágh Lajos, Bund Henrik, Reicher Károly, Blaskovits Antal, Glück Károly, Bing Vilmos, Bauer Gyula, Jankovits György, Schusztler Illés dr, Müller Gyula, Steiner Jakab, Tedeschi Viktor, Szalay Antal, Fényes Dezső, Gyulay István, Kilényi János, Csiky Károly, Nagy Kálmán, Prodanovits Döme, Pollák Gyula dr, Zemplényi Sándor, Klein Ignác, Reicher Béla, Szathmáry János, Barabás Béla dr, Millig József, Millig Mátyas, Posgay Lajos dr, Steinhardt Mór dr, Kristyó János, Tisch Mór dr, Sallai Béla dr, Szontág Gyula, Sonnenfeld Károly bizottsági tagok és Sorbán főispáni titkár.

Elnökölő főispán az ülést megnyitván, elvástattott és hitelesített a közgyűlés első napjáról felvett jegyzőkönyv.

Az iskolaszék azon jelentése, hogy elnökölő Salacz Gyula polgármester, másod-előköül pedig Institutóris Kálmán választott meg, tudomásul vétetett.

Tudomásul vétetett a belügyminiszter azon intévénye, melylyel a faüzletek szabályozása tárgyában alkotott szabályrendeletet jóváhagyja.

A városi gyampénztár 1892. évi zármérlege jóváhagyatott.

A polgármesternek a városi iskolák részére utalványozott 3450 frt állami segély felvételéről szóló jelentése tudomásul vétetett.

A tanácsnak a város 5 százalékos magyar papírjradék kötvényeinek convertálása tárgyában beterjesztett jelentése tudomásul vétetett.

Hendrey Pálné, Panyik Ferencz, Rudkovszky Ferencz és Brunhuber Kálmán új épületeinek 12 évi községi adómentessége engedélyeztetett.

Jóváhagyattak a Wechsler Józseffel olaj, gyertya, Róth testvérekkel papír, Gyulai Istvánnal nyomtatványok, Lukei Emillel taanyagok, Nagy Farkassal petróleum szállítására és Kotsis Lajossal a szegényekháza építési munkálataira megkötött szerződések.

A Kölcsény-egylet átirata, melylyel az ereklyemuseum helyiségét köszöni meg a város közönségének, tudomásul vétetett.

Farkas Gyula dr földhaszonbérlete Jankovits Györgyre ruházattott át.

A vágóhídi szabályrendeletnek a belügyminiszter által kivánt oly értelmű módosítása, hogy a vágóhídi igazgató életfogytiglan választassék,

elrendeltetett. Salacz Gyula indítványára a vágóhídi igazgató és a gépészek nyugdíjképesége kimondatott.

A Moskovitz Izidor által birt színházépületi lakás bérletére árverés fog kitűzteni.

A tanács jelentése 400 köbméter tűzifának utórendeléséről tudomásul vétetett.

Mészáros Mária földhaszonbérlete Petrány Györgyre ruházattott át.

A kisköri városi telektömb három ház helyre osztatott Steinhardt Mór, Parecz István és Steiner Jakab hozzászólása után.

A tanács jelentéséhez képest a Fa-utca nem fog szabályoztatni.

Az utcák petróleumvilágításának ápril 1-től leendő házilag kezelésé tárgyában előterjesztett tanácsai javaslat tudomásul vétetett.

Pálffy Edének a libásdülőbeli földek bérletére vonatkozó szerződése felbontatott s a földek Márk János és társának adattak bérbe holdankint 23 frtért.

A kereskedelmi miniszter körrendeletével a tisztviselők 1892. és 1893. évi utadójának elrendelt leírása tudomásul vétetett.

Pók Károly fogalmazó 384 frttal nyugdíjaztatott s állása helyett egy számtiszti állás rendszerezített.

Gruber Gyula mezőbíró nyugdíjazás iránti kérvénye kiadatott a bizottságnak.

Gily Ede rendőrfogalmazó ápril 15-től 672 frt évi nyugdíjjal nyugdíjaztatott s állására pályázat hirdettetik.

Roboz József kérvénye, melylyel külföldi tanulmányutjára 100 frt segélyt kér megszavazni, Steiner Jakab, Barabás Béla dr és Fényes Dezső hozzászólása után, elutasított.

Steinitzer Jenny tanítónő kérelmére felterjesztés intéztetik a kultuszminiszterhez, hogy az állami kötelekből bocsássa el s 360 frt évi fizetését a polgári leányiskola részére rendes segélyül utalványozza.

A Baross-park világítására vonatkozó bizottsági javaslat, — melyet lapunkban ismertettünk s melyet a tanács is elfogadásra ajánl, — elfogadtatott s a világítás berendezésével a légszeszvilágítási társulat Zemplényi Sándor, Steiner Jakab, Barabás Béla dr, Salacz Gyula, Fényes Dezső és Parecz István felszólalása után megbizatott.

A Part-utczának a Szőlő-utczáig terjedő szakasza szabályozása elrendeltetett.

A szabadságharczi ereklyemuseum megnyitásán a várost a közgyűlés megbizásából Institutóris Kálmán elnöklele alatt egy bizottság képviseli s a museum részére a város zászlója átengedetett.

A városliget kiszáradt fáinak kivágatása elrendeltetett.

A tatarosi kőolaj- és aszfalttársulatnak megengedetett, hogy a Templom-utczában próbaszfaltot készídjön.

A Kossuth-utczai honvéd gyalogsági lak-

megelegedetten, mint olyanok, kik a győzelemről biztosak. Az idős hercegnők, kik a régi divatot megőrizték, magas tejdísz viseltek, csipke és szalag bokrétaival, melyből fém-sodronyok sugarasan emelkedtek az ég felé. Ők is roppant udvariasak s magukat felette szépeknek tartják, maguk után huzván három rőfös uszályukat, egy hajszállal sem hosszabbat vagy rövidebbet, mint a hogy azt az illem parancsolta. Ami a fiatal asszonyokat s leányokat illeti, ezek világos ruháikban egyszerűen felfésült, szalaggal körülötött s egy szál rózsával diszitett hajjukkal, néhány szépségtapaszsal arczukon, igazóok voltak. Ők bájos egyszerűséggel ölelték meg Flórá, ki viszonzta gyöngédségüket s egy kedves, nyájas szóval, bájos mosolylyal vagy tekintettel köszönte azt meg.

Ezalatt a vendégek mind megérkeztek. Mindegyik elhelyezkedett úgy, a hogy neki legjobban tetszett, egyik egy kartalan, másik egy karos székre, vagy a fal mellett elhelyezett párnás lócákra. A táncz hévvel folyt, s mostan már könnyű volt a ház urának egy kis rövidke időre eltávozni vendégeinek köréből.

Flóra és atya egy mellékerembe vonultak, mely két másik szoba által volt elválasztva a tánczteremtől. Most beszélhetek a nélkül, hogy attól kellett volna tartaniok,

tán az illem ellen vétettek. A marquis ideges, Flóra meg igen elfogult volt.

— Valóban, leányom — mondá a marquis minden bevezetés nélkül — az ön fivére kénye-kedve szerint cselekszik. Milyen tarsaságban lehet ma este, hogy nem hagyhatta őket el, hogy körülükben lenne? — Fogadjunk, hogy az a Saint-Luc ismét a játékasztalhoz csalta és hogy...

— Atyám — szakítá őt félbe Flóra — ne haragudjék reá. Fivérem most alig 25 éves; ő mint katona olyan szokásokat vett fel, melyek nem egyeznek a mieinkkel, én tudom, de ő alig néhány napja jött vissza Itáliából s időt kell neki hagynunk, hogy a mi szokásainkhoz alkalmazkodni tudjon.

— Lári-fári — viszonzá a marquis, önnek kedves leányom egész csomó kifogás áll rendelkezésére, hogy fivérént mentegesse. Én tudom valóban igen jól, hogyan viselte magát Guastalla mellett s mily tisztelői neki de Coigni és de Broglie urak, kinek parancsnoksága alatt szolgált; de mindezekért lányom, hogy lenet ő mostan távol, mikor helye maga mellett lenne, ez az mit meg nem érthetek s a mit neki meg nem bocsáthatok...

— Ne tolytassa tovább, édes jó atyám! Ellenkezőleg, ön biztosan meg fog neki bocsátani, ha majd megmagyarázza, mi tartotta

őt vissza, hogy meg nem jelent, mert komoly oka lehet valóban, hogy ezt tette.

Alig mondta ki ezeket a szavakat Flóra, nehéz léptek zaja hallatszott a szomszéd tereméből. De Vauzelle Fülöp gróf belépett s hirtelen atyjához fordult.

— Bocsásson meg marquis — mondá. Az este — belátom — olyan illetlenséget követtem el, miért joggal haragudhatik reám, de huszonöt évével, fogadok, ön is azt tette volna, mit én s hiszem, hogy egy goromba ember sem lépné át az ön küszöbét, hogy nem iparkodnék őt megbüntetni. Sőt biztos vagyok benne, hogy meg is leczkéztetné az ilyen asszonyt, ki...

— Elég! Elég! fiam — mondá a marquis — csendesedjék. Ez a nagyon is fesztelen, hogy ne mondjam udvariatlan modor, nem való e szalonba s hugára illő lenne róla jelenlétében többet nem is beszélni, mert ő megbotráncozhatnék rajta. Jöjjön a kertbe s üres időnkben elmondja mondani valóját, mig Flóra visszamegy Compont asszonyhoz, társalkodónőjéhez. Fülöp! nyujtsa hugának karját s vezesse vissza a mint illik a szalonba. a hol majd tánczolni fog, nemde?... Mert hiszi-e Fülöp, látván önnek távollétét, nem volt kedve mulatni s idejét vendégeinek fogadásával s azzal tölté, hogy sóhajtozott folytonosan az ajtóra tekintgetvén. (Folyt. köv.)

tanyának egyik raktárpületét, melyre szükség van, még nem lehet lebontani s így a vállalkozó az építési anyagokért 1500 frt kártérítést kér. Az ügy a jogi bizottságnak kiadatott.

Végül E. Illés László indítványára egyhangulag elhatározta a közgyűlés, hogy márczius 15-ét megelőző estén a városháza ablakai kivilágítsanak.

Elnöklő főispán a közgyűlést több tárgy hiányában berekesztette.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 758.1 mm., délután 2 órakor 760.7 mm. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 1.3, délután 2 órakor C° + 3.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EN. 4, délután 2 órakor N. 7. Felhőzet: reggel borult, havaz, délután félborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 3 milliméter.

Vizjelzés.

1893. évi márczius hó 9-én reggel 8 órakor észlelt hőmérsék, időjárás, marosi vizállás.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás cztimétr.
Branyicska	+ 3°	szeles	+ 116
Arad	+ 2°	havas	+ 24
Makó	+ 4°	derült	+ 164

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A - jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1893. márczius 9.

A m. kir. folyamterméki hivatal.

Időjósítás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Márczius 10. —

Száraz — Éjjeli fagy.

As

„ARADI KOZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . . . 24 korona = 12 frt — kr.
Fél évre . . . . . 12 korona = 6 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 6 korona = 3 frt — kr.
Egy óra . . . . . 2 korona = 1 frt — kr.

Vidéken szétküldve:

Egész évre . . . . . 28 korona — fillér = 14 frt — kr.
Fél évre . . . . . 14 korona — fillér = 7 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 7 korona — fillér = 3 frt 50 kr.
Egy óra . . . . . 2 korona 40 fillér = 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 10 fillér = 5 kr, vidéken 12 fillér = 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KOZLÖNY“ kiadóhivatalának („Aradi Nyomda-Társaság“) küldendő, ugyasint ide utalando minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.
Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság.“

H I R E K.

Márczius 10. Péntek. Róm. kath. naptár: Sz. 40 vt. — Protestáns naptár: Sz. 40 vt. — Görög-keleti naptár (február 28.): Porfir. — A nap két 6 óra 25 perczkor, nyugszik 5 óra 57 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Márczius 12. Az aradi polgári takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Márczius 12. Slavianski Nandina és énekkarának hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.)

Márczius 15. Hasznias ünnepély a városházán délelőtt 10 órakor.

Márczius 15. Az aradi szabadságharosi ereklyemuseum megnyitása délelőtt 11 órakor.

Márczius 18. Katonai lóvadász Aradon.

Márczius 19. Thomson Caesar hegedűművész és Kahlig Róza énekesnő hangversenye (Fehér Kereszt.)

— A hivatalos lapból. Ő császári és apostoli királyi Felsége: galánthai gróf Eszterházy Pál követségi titkárnak a szent-péteri cs. és kir. osztrák-magyar nagykövetségnél, a kamarási méltóságot díjmentesen legk. adományozni méltóztatott.

— A millenniumi kiállítás aradi kerületi bizottsága. Említettük, hogy Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter „Az 1896-ik évi ezredéves országos kiállítás közleményei“ című időközönként közzéteszi a kiállításra vonatkozó nevezetesebb intézkedéseit. A „Köz-

lemények“ most megjelent 2-ik számában reánk vonatkozólag érdekes sorokat találunk. Az ezredéves kiállítás érdekeinek kerületenkint leendő előmozdítására, az érdekeltek tájékoztatására, a központi intézkedések végrehajtására s általában a kiállítás körüli közreműködésre ugyanis 1 fő- és székvárosi, 17 kerületi és határozatlan számú helyi bizottságok szerveztetnek. Az első ilyen kerületi bizottság Aradon lesz, azonfelül a környékben még Debreczenben, Kolozsvárott, Nagyváradon, Szegeden és Temesvártt. Az aradi kerületi bizottság hatásköre kiterjed a kereskedelmi és iparkamara egész területére. Elnöke Fábrián László főispán, alelnökei Zselénszky Róbert gróf, az aradi gazdasági egyesület és Grünwald Ferencz, a kereskedelmi és iparkamara elnöke, előadója Gál Jenő dr. kamarai titkár és Marschall Lajos dr. Tagjai a kereskedelmi és iparkamara alelnökei, a kamara iparosztályának bel- és kültagjai, a gazdasági egyesület alelnökei, igazgatói, választmányi tagjai, titkárja, végül az országos kiállítás bizottság elnöke által kinevezendő tiz tag.

— Az aradi polgári takarékpénztár nagyválasztmánya tegnapi délután 4 órakor ülést tartott, melyen Vizer Péter igazgató elnöklete alatt jelenvoltak Pless Mór vezértitkár, Bonts Döme, Eles Armin, Réthy Lipót, Becsey Hugó, Sármezey Antal igazgatók, Illmann Ottó, Péterffy Antal, Szabó József, Simay István, Auerbach Miksa, Fromm Frigyes, Waldner Dávid, Maresch Gyula, Reinhardt Fülöp, Verbos Ádám, Domonkos Lajos, Boros Vida, Csephreghy Mihály. Elnök megnyitja az ülést, s felolvastatván és hitelesítettven a mult jegyzőkönyvet, a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Szabó József és Fromm Frigyeset zéri fel. A vezértitkár a közgyűlés elé terjesztendő jelentését olvassa fel a lefolyt évről, melynek lényegét a lapunkban is közölt mérlegből olvasóink ismerik. Helyesleg tudomásul vétetik. Második tárgy az igazgatóság jelentése volt az építkezési ügy állásáról. Tudvalevő, hogy ezen ügy tekintetében az utolsó rendkívüli közgyűlés határozata értelmében az igazgatóság 200,000 ftig terjedő építkezések megtételére volt felhatalmazva, minthogy azonban a tervek épen csak most nyújtattak be s azok jelenleg szakértői elbírálás alatt állanak, az igazgatóság ez alkalommal nem terjeszthet a nagyválasztmány elé részletesebb jelentést, de jóvá hagyni kéri azon czélzatát, hogy a vasárnap összeülő közgyűlésen a felhatalmazás 50,000 frttal kiterjesztessék, miután előreláthatólag ennyivel az építkezések többé kerülhetnek, fennmaradván a nagyválasztmány azon joga, hogy a végleges döntés előtt ugysis beható tárgyalás alá veszi a majdan az igazgatóság körében történt elhatározásokat. A jelentés szintén jóváhagyólag vétetik tudomásul. Egyéb apróbb ügyek elintézése után az ülés berekesztetett.

— Edelsheim Gyulal Lipót báró állapota négy nap óta teljesen változatlan, bár addig napról-napra javulás mutatkozott. A beteg állapota felől a legelőkelőbb körök állandóan tudakozódnak a palotában.

— Az öntöző csatorna ügye. A földművelésügyi miniszter törvény útján akarja biztosítani az aradcsanádi öntöző csatorna kiépítését. A képviselőházban közelebb mondott beszédében kijelenté a miniszter, hogy a vonatkozó törvényjavaslatot nem sokára a Ház elé terjeszti s a javaslat oly csatornát kontemplál, mely mintául fog szolgálni a más helyeken létesítendő hasonló vízművekhez.

— A közközházi bizottság ma, pénteken délután 4 órakor Szathmáry Gyula alispán elnöklete alatt ülést tart, melyen a közkörház tisztviselői által benyújtott s általunk ismertetett kérvényt fogja elintézni.

— Márcziusi hó. Hullott tegnap reggel bőségesen az asszonyok, leányok szépítő-szere, a márcziusi hó, melyre nálunk különben sincs szükség, elismert tény lévén, hogy az aradi hölgyek

országszerte a legszebbek. Ennek daczára is kaczerkodott velünk az idő s hullatta a csillogó, apró pihéket, melyek lucsokká váltak a föld sárában s az esőtől nedves aszfalton. Később kiderült s nap sütött, melynek gyenge melegét állandóan tartó és erős bőjtől szél csökkentette.

— Tanítói kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter: Rebmán Károly okleveles tanítót, a gura h o n c z i állami elemi iskolához rendes tanítót kinevezte ki.

— Statisztika az aradmegyei községekről. Érdekes statisztikai adatokat találunk a Jekelfalussy József szerkesztésében megjelent „Közgazdasági és közigazgatási Szemle“ legújabb füzetében az aradmegyei községekről. Ezek szerint megyénk területén a községek átlagos lélekszáma volt 1880-ban 1248 és 1890-ben 1396. 5—10,000 lakossal bíró község volt 1880-ban 5, 1890-ben 7, 3—5000 lakossal bíró község 1880-ban 11, 1890-ben 14, 2—3000 lakossal bíró község volt 1880-ban 19, 1890-ben 28, 1500—2000 lakossal bíró község 1880-ban 30, 1890-ben pedig 23. Ezen adatok élénken illusztrálják Aradmegye községeinek tiz év alatti, erős fejlődését.

— Nyugdíjazott városi fogalmazók. Aradváros törvényhatósági bizottságának tegnapi közgyűlése id. Gily Ede rendőrfogalmazót, Aradváros legelső fogalmazóját 28 évi, Pók Károly adóügyi fogalmazót pedig 10 évi működésük után saját kérelmükre nyugdíjazta.

— A Klein-féle csödügy. A törvényszéknél a Klein-féle csödügyben újabb intézkedés történt. Ugyanis Paguba Vazul vizsgálóbírónak a csödügyben letartóztatott zálogszedulák kiadását megtagadó végzését helyben hagyták. Az ügy most valószínűleg simán fog lebonyolítást nyerni.

— Uj elkész. Galsai gör. kath. lelkeszsze — írja ottani levelezőnk — az eltávozott Pituk Béla helyébe Papp Demeter felszentelt áldozár neveztetett ki, a ki állását már a napokban elfoglalta.

— Darabokra tépett ember. Borzalmas baleset történt tegnap délelőtt fél 11 órakor az aradi vasuti pályaudvaron. Báthori Lajos 40 éves nyugdíjazott városi rendőrt ugyanis az államépítészeti hivataltól, hol utóbb mint szolgálta volt alkalmazásban, egy levéllel elküldték Meixner Károly fűtőházi főnökhöz. Báthori a pályaudvaron ment át s a 6-ik számú vágányon a 649 sz. tehervonat tolatását nézte egy ideig. Juhász Mihály kocsi vezető látva, hogy Báthorit akar bujni, figyelmeztette, hogy ne mászkáljon e veszedelmes helyen, mert baj éri. A boldogtalan azonban mit sem törődött az intő szóval s a jóakaratu figyelmeztetésnek fittyet hányva, belement a veszedelembé, s oly szerencsétlenül talált a kocsi alá menni, hogy az éppen azon perczben megindult s ámbár minden lehetőséget elkövettek, hogy megállítsák s a szerencsétlenségnek elejét vegyék, — de már hasztalan volt a segítség. Báthorit elütötte a vonat; jobb lábát tőből elszakította, bal lábát pedig térdben ketté törte. A szerencsétlen szolgáló irtózataskinok közt kiszilveredett. A halálos baleset színhelyén a rendőrség részéről Jóó Béla rendőrhadnagy és Öttvös Dániel dr kerületi orvos jelentek meg s az esetről jegyzőkönyvet vettek fel.

— Az „Apró regények“, Iványi Ödön ily című, nem sokára megjelenő új könyvére kibocsátott előfizetési ivatek tartóul kéretnek hogy az iveket az esetleges aláírásokkal „Nagyvárad“ szerkesztőségébe beküldeni sziveskedjenek.

— Népmese a Tisza Kálmán bukásáról. Mikszáth Kálmán szülőföldjéről küldik a következő népmesét, mely a jó palócok közt szelében el van terjedve s egyre mesélgetik öröklétésközben a malomban, a fonókban, hogy hát miképen történt a híres Tisza Kálmánnak az ö megbukása.

Király ő felsége magához hivatta:

— Kedves Tisza — így szólott — nagyon nagy költségem van a katonáimra, nem győzöm már sehogy sem, valamit kéne hát csinányi. Én viszem a koronát, keed viszi a kolompot. Hát gondoljjon ki valamit. . .

De bizony a Tiszának nem jutott az eszébe semmi. Végre is a király találta ki:

— Emelje fel a só fontjának árát egy forinttra. Mit szól kee hozzá?

Az öreg Tisza elgondolkozott:

— Megteszem fölséges uram, de csak egy föltétel alatt, hogy a tojás ára meg 50 krajczár legyen.

Most már a király gondolkodott el.

Tisza ravasz ember, gondolta magában. A királynak sója van, a szegény embernek tyukja van. A sóért beszivárgot pénz megint visszazalad a szegénység közé.

Meg is lett volna a dolog, olyan szent egy igaz, mint hogy én ezt most itt mondom, de a fölséges királyasszony gáncot vetett neki: „Jaj fölséges férjem, annyi tojás kell nekem a konyhára, hogy ha te Tisza után mégy, még a palotaházunkat is föleszszük”. Így osztán mit volt mit tenni, a megbukott Tisza Kálmánt haza küldték és most Wekerlével próbálják, de biz az se enged a tojás árából egy rézgarast se.

— Ki akar katona lenni? Az aradi várparancsnokság a következő értesítés közzétételére kérte fel lapunkat: A cs. és kir. közös hadügyminisztérium pályázati hirdetése szerint, a katonai szerelő- és képző intézetekben, valamint a tiszt-leánynevelőben 1893. őszével 275, részben egészen és felében díjmentes kincstári részben alapítványi és fizetési helyek lesznek betöltendők. Ezek következőleg oszlanak szét: 25 hely a tiszt-árva intézetében, 170 hely a katonai alreáliskola I-ső osztályában, 20 hely a katonai alreáliskola III-ik osztályában, 60 hely a bécs-újhegyi akadémia és a bécsi technikus akadémia I-ső osztályában. — A katonai reáliskolában és akadémia növendékek is fölvetettek, de csupán a rendelkezésre álló helyek arányában. — Az évi ellátási díj a katonai reáliskolában 400 frttal, az akadémiaokban pedig 800 frttal lett megállapítva. Az ez irányban fölterjesztendő kérvények ésfolyamodványok további részletes föltételei iránt minden térparancsnokság és minden hadkiegészítő parancsnokság szívesen szolgáljon felvilágosítással és utbaigazítással. K a l i w o d a, tábornok.

— Aki megkeresztelte a polgári házasságot. Szabadkán történt a „Pucska-kaszinó”-ban, hogy a polgári házasság ellen aláírásokat gyűjtő papok megjelenvén, ott a többek között egy városzerte ismert bunyevác polgártársal is aláírták a fontos okmányt. Megtörtént nagynehezen az aláírás s ekkor az atyafi ezt le akarván porozni, véletlenül a nagy fatintatartót találta az ivre kiűriteni, mi által vagy 50 kaláirást olvashattunk. Rossz omen!

— Ez is közmunka-lerová. Matyók Barta Katalin aradi asszony sajtóságon módon róvta le a közmunkát. Vállalkozott, hogy a reá kivetett adót természetben ledolgozza. Az igazoló bárcazzal fel is szedegette ugyan a díjat, de nem dolgozta le. A turpisságra rájöttek, Matyók Barta Katalint feljelentették a tör énysekhez, amely majd megtanítja tisztességesebb közmunka-lerovára.

— Battonyai hírek. Márczius 15. A battonyai kaszinó 14-én, az olvasó-egyesület pedig 15-én este ünnepli meg a nevezetes nap emlékét. — Ö n g y i l k o s s á g. Csibulus Sándor battonyai iparos felesége felakasztotta magát. Gyógyíthatlan betegség volt tetteinek oka. — A battonyai vásárt f. hó 11-én és 12-én tartják meg.

— Nyilvános számadás és köszönetnyilvánítás. A világosi izr. hitközség templomalapja javára f. hó 4-én rendezett táncmulatságon felülfizetni kegyesek voltak: Weidenfeld Bernát 13 frt, Bohus István, Bohus László, Friedman Ignác, Hatvani Deutsch Bernát és Sándor, Engl Deutsch Aranka, Scheer Sámuel 5—5 frtot, Neuman Mihály, Szalay, Manó és Zsiga, Valerian József 4—4 frtot Bohus Lajos, Goldstein Sámuel, Kirschner Mór, Török Arpád, Klein Emanuel, Suhajda Béla 3—3 frtot, Török János, Lefkovicz Adolf, Krausz Jakab, Grosz Pál, Bing Ede, David Áron, Deutelmann és Feldheim, Kaufmann Ignác, Kaufmann Emanuel, Lövinger Gyula és Wechsler József, Kunosi Ferdinánd, Wittenberger Mór, Magyarai Krausz Lajos, Lilienberg Sándor, Glück Abrahám, Mittler Izidor, dr Weidenfeld István, dr Preisach Vilmos, Adler Lipót, Werne Adolf, Abrahám Sámuel, Holländer Sámuel, Zeber János 2—2 frtot, Csukay Gyula, Tatar Vazul, Griesshabel Mór, Kádebó Kálmán, özv. Schlesingerné, Korbe Béla, Ledermann Lajos, Márkus István, Ficzi Gyula, Klein Mór, Adler Ignác, Klein Manó, Schwartz Dávid, Barth Lajos, Deutsch testvérek, Weinberger N., Sheer Lajos, Sheer Ede, Kneffel Károly 1—1 frtot és Gogolák János 50 krt. Bevétel volt: felülfizetésekből 138 frt 60 kr, belépti jegyekből 57 frt, összesen 195 frt 60 kr. Kiadás volt összesen 93 frt 06 kr, marad tiszta jövedelem 102 frt 54 kr. Fogadják a nemesszöv. felülfizetők a világosi izr. hitközség őszinte köszönetét. Világos, 1893. márczius 8-án, Weidenfeld Bernát hitközségi elnök.

— Pályázatok. Az akna-rahói kir. járásbíró-ságnál aljegyzői állás 2 h. a. — A paksi kir. járásbíró-ságnál segédszolgái állás 4 h. a. — A beregszászi kir. törvényszéknél albirói állás 2 h. a. — A m. kir. tengerészeti hatóságnál III. oszt. révkalauzi állás, esetleg tengerész állás a hatóság uszó művein 5 h. a.

— Apró hírek. Csóron Szekeres János gazdaember a szőlőjében elmetszette a nyakát és szörnyet halt. Szekeres üldözési mániában szenvedett a örülési rohamban vitte véghez a tettet. — K ö t e g y á n közseg pénztárnokát sikkasztás miatt az állásától fölfüggesztették. A hűtlen pénztáros négyszáz frttal károsította meg a közseget. — Szabéd községbe néhány nap előtt farkasok törtek be s egy odavaló szabó juhakoljában kilencz juhát téptek szét. — M o z a m b i q u e b ó i érkezett távirati jelentés szerint a Mac Mahon portugál hadi jelzőgömbös hajótörést szenvedett.

Színház.

A színház műsora:

Márczius 10. (Péntek) Stern Iz s á k, színmű; Kövessy Albert második vendégfellépte.
Márczius 11. (Szombat) Pry Pál vigjáték; Kövessy Albert harmadik vendégfellépte.
Márczius 12. (Vasárnap) Délután A két árva, színmű; este A szultán, operette.

Apósok.

— Kövessy Albert vendégfelléptével. —

Az aradi publikumnak egyik régi kedvence vendég szerepelt tegnap este színpadunkon szépen telt ház előtt.

Kövési Albert nem mai színész, de igenis olyan, kinek ezen a pályán múltja van, melyre meglepéssel tekinthet vissza. Aradi szereplése négy esztendői időközre terjed, mely idő alatt elég alkalmunk volt őt minden oldaláról megismerhetni. Még egy éve, hogy elhagyta városunkat, s helyét egy fiatal színész Szikla Kornél foglalta el, kinek bizony-bizony fáradságos munkájába került, míg elődjét némileg feledtetni tudta közönségünkkel. Most, hogy a viszontlátás megtörtént, több dolog konstatálásával, illetve kijelentésével tartozunk. Először, hogy Kövessi még mindig a régi kedélyes Kövesi, ki derűtségben tudja tartani a házat diszkrét alakításával, másodsor, hogy az egy évi távollét alatt Kövessi játéka határozottan nyert elegancia dolgában; nűanszai sokkal finomabbak, mint ennek előtte.

Ezzel talán be is befejezhetjük azt, aminek kijelentésével tartozunk.

Tegnap este Bogyai Farkast alakította mindvégig diszkrétül, s élvezetes játékaival lekötve tartotta a ház figyelmét. Színreléptekor tapssal fogadták, s a zsinórpadlásról hatalmas babékoszorút bocsajtottak alá. Az est folyamán még nem egyszer adott a közönség kifejezést, meleg rokonszenvének.

Még egyet. A direkczió úgy látszik szánt szándékkal tönkre akarja tenni az előadások hatását a napról-napra ismétlődő ferde szerepkiosztásokkal Már valóban azt kell hinünk, hogy ezt tisztán a közönség bosszantására rendezik. Ugyan hát miért nem játszották az előadás koronájaként doktor Gáti Elek Szepesyvel?

Színházi hírek. A mára hirdetett Fehérrózsák behózat bemutatója a közbejött akadályok miatt hétfőre halasztott, helyette Stern Iz s á k kitűnő életkép kerül színre. A czimszerepet Kövessi Albert vendég játéka. Holnap szombaton Kövessi Albert 3-ik vendégfelléptével Pry Pál adatik. Vasárnap d. u. Két árva színmű, este 7 kor bérletben Szultán, nagy operette.

Törvényszék.

— Koldusból királyfi. Igaz, hogy nem egészen úgy történt, de a különbség csupán a kvalitásban van. Bara Róza hajadon még 1889 ben egy gyermeket szült, melyet Bara Györgyné, a leány sógornője és Deák Danielné városi szülésznő keresztelőre vittek. Az anyakönyvvezetőnek pedig azt mondták, a gyermek Bara Györgyné és férjétől származik, mit az illető akceptálni volt kénytelen. Később aztán, mikor Bara Róza a gyermek keresztelvéért ment el a lelkészi hivatalba, minden kiderült. Deákné azonban időközben elhalálozott, s így büntethető csakis Bara Györgyné volt, kit az aradi kir. törvényszék tegnapi ülésén család elleni vét ség miatt nyolcz napi fogházzra ítélte.

— A bánffy-hunyadi vérengzés ügyében tegnap kihallgatták Bón di István vádlottat, aki követi társai példáját, és a csendőrök terhelő vallomása daczára megmarad tagadása mellett. Kihallgatták Gyarmath Zsigmond választási elnököt és Keresztes Sándor alelnököt, akik részletesen elmondták, mint rohant be a tömeg a választás helyiségébe. Ez utóbbi azt vallja, hogy mikor a tömeg a terembe rohant, Gyarmath választási elnök ingerült hangon szólította fel őket a szétoszlásra. Kovács csendőr tanu hallotta, amint Bródy így végezte beszédét: „Törjétek szét a láncokat!” A tárgyalást folytatják.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 9. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Ülés végén Atzél Béla tiltakozott az ellen, hogy őt az elnök a terem közepéről a terembiztossal helyre küldette.

Károlyi István, Horváth Gyula és Polonyi pártolták Atzél, bár az elnök eljárását ezuttal nem tartják rossz indulatúnak.

Csáky Albin Asbóth beszédére a ház viharos helyeslése közt felelte, hogy ő a püspökökkel eleve tudatta levelük felhasználását, minthogy ezek hivatalosak voltak.

Márczius 15.

Budapest, márcz. 9. (Saját tud. táv.) Márczius 15-ikét a Károlyi Gábornál tartott értekezlet szerint 14-én nagy lakomával, s a fővárosi függetlenségipárt megalakításával ünneplik meg. Leginkább a munkásosztály bevonását tervezik.

A kolera.

Bukarest, márcz. 9. (Saj. tud. táv.) Odesszából ismét néhány kolera-esetet jelentenek.

Varrógépgyár felállítása.

Budapest, márcz. 9. (Saját tud. táv.) Lukács miniszter a nagy varrógépgyár létesítésére teljes támogatást ígért, t. i. adómentességet és pénzt. Egy berlini társaság építeti 600,000 forint tökével. Az aláírások javában folynak.

Pasics kompromittálása.

Belgrad, márczius 9. (Saj. tud. táv.) Pacics regent a választások előtt ilyen tartalmu falragaszokkal kompromittálják: Pacics 390,000 frtot kapott Austria-Magyarországtól. Ebből a többi radikális miniszterek is kaptak.

A Panama-pör.

Páris, márcz. 9. (Saját tud. táv.) Állítólag Arton jegyzeteiben 164 képviselő van felsorolva, kik pénzt fogadtak el Panama-ügyben Maga tárgyalás meg-

kapó részletekben, rendkívül bővölködik. Baihout vádolt volt miniszter így szól: Hibás vagyok, nincs szó bánatom és fájdalom kifejezésére. (Élénk mozgás.) Magam sem foghatom fel, hogyan felekezhettem meg annyira magamról. (Hosszas mozgás.) Kérem hazámat, melynek jó hírére talán kockáztattam, bocsásson meg nekem.

Közgazdaság.

Budapest kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1893. évi márcz. hó 8. Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgon felüli sulyban) 51—52 krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm sulyban) 51—52 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgon felüli sulyban) 55—56 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klg. sulyban) 53—54 krig. Fiatal könnyű (pkint 250 klg. terjedő sulyban) 51—52 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felüli sulyban) 51—52 krig. Közép (pkint 220—280 klg. sulyban) 51—52 krig. — Könnyű (pkint 220 klg. terjedő sulyban) 50—51 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kilogramm felüli sulyban) 50—51 krig. — Közép (pkint 220—260 kilogr. sulyban) 50—51 krig. — Könnyű (pkint 220 klg. terjedő sulyban) 49—51 krig. **Sertéslelészám:** 1893. márcz. hó 6-án volt készlet 115,798 darab 1893. márcz. 7-én felhajtott: 1705 db. 1893. márcz. 7-én készletben 116,847 db. — A hízott sertés üzletirányzata: változatlan.

Szészület.

— Márczius 9. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 50.— kicsinyben 50.50 hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatózsde.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítái. — Budapest, márczius 9. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánási	lanyha	7.25—7.70
	tiszavidéki	"	7.40—7.90
	pestvidéki	"	7.35—7.85
	tehermegyei	"	7.35—7.85
	bácskai	"	7.40—7.90
	észak-magyarországi	"	"
Rozs	—	csend.	6.25—6.40
Árpa	takarmány	csend.	4.90—5.20
	égetni való	"	5.35—5.80
	sörfűzdei	"	6.10—7.30
Zab	—	szilárd	5.60—5.90
Tengeri	bánási	szilárd	4.75—4.75
	másnemű	"	4.65—4.70
Káposzta-repce	—	szilárd	—
Köles	—	szilárd	4.40—4.60
Buza	tavasza	lanyha	7.45—7.46
	junius 1894	"	7.30—7.31
	ősze	"	—
Tengeri	május-junius 1894	lanyha	—
	szept-október 1893	"	4.68—4.69
Zab	Budapest sz. tavasza	lanyha	—
	Budapest sz. ősze	"	5.55—5.56
Káposzta-repce	aug.-szeptember 1893	csend.	11.80—11.85

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1893. márczius 9.

Magyar aranyjárdék 1/2%	—
Magyar aranyjárdék 4%	115.45
Magyar papírjárdék 5%	100.—
Magyar vasúti kölcsön	123.—
Magyar keleti vasúti államkötvény I. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasúti államkötvény II. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasúti államkötvény III. kibocsájtás	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
Magyar földtehermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánati földtehermentesítési kötvény	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—
Magyar szőlődezsma- és szőlőtelepítési kötvény	—
Magyar nyeregyorsországi- és szegedi kölcsön	152.75
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	145.—
Osztrák járdék papírban	98.75
Osztrák járdék ezüstben	98.50
Osztrák járdék aranyban	117.75
1860-iki államsorsjegyek	148.—
Osztrák-magyar bankrészvény	990.—
Magyar hitelbank-részvény	400.—
Osztrák hitelintézet-részvény	333.10
Ezüst	—
Cs. és klr. arany	5.68
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.62
Német birodalmi márka	59.25
London	121.10
20 márkás arany	11.85

REGÉNY-CSARNOK.

ZÁTONYOK.

Irta: Perfall Antal br.

— Az „Aradi Közlöny“ számára fordította: —
[38] Madzsar Gusztáv.

Eddig megegyeztek az első nap megejtett kutatások, csak egy pontban különböztek, t. i., hogy a házaspár melyike a tulajdonképeni birtokos. Az egyik rész azt állította, hogy Weltz mint gazdag ember jött a vidékre, pénzét California aranybányáiban szerezte, Crosby-Ranchot egy bizonyos, egy éve meghalt Taylortól vette, kinek a fia itt kóborol a városban és vagyonának a maradványát iszsza el, hogy egy szegény leányt vett el nőül innen a környékből. Mások azt állították, bizonyosan tudják, hogy minden vagyon az asszonyé és a gyermeké, a férfinak nincs semmije. De a mi Henryre nézve a legrosszabb és legfeltűnőbb volt, egyik fél sem tudta Weltz asszony családi nevét, a mely őt leginkább érdekelte volna; valószínűtlennek tatotta tehát, hogy Crosby Betty az, a kinek a sorsáról itt is tudomással kellett volna birni. Különben itt éppen semmit sem adtak óvatos célzásaira az öreg Crosby erőszakos halálát illetőleg, mintha nem is tudtak volna róla semmit, vagy legalább nem emlékeztek rá. De ép úgy nem tudhattak itt Bettyről sem, bár az irigylet Weltznek volt a felesége. Ebben az országban oly gyorsan váltakoztak az események, mint a szemtanuk. Ez a tapasztalat egészen visszaadta biztonságát, a hol a tett el van felejtve, ott a tettes is.

Csak egy ember volt, a ki felvilágosítást adhatott, épen ez a Taylor, a kinek meghalt atyjától a mostani tulajdonos Crosby-Ranchot megvette; de az az ember sokszor látta őt Peoriában, mikor még Crosby szolgálatában állott; fel fogja ismerni benne Smidt Henryt, a gyilkost.

Taylor ugyan részeges volt, ilyen embereknek nincs emlékező tehetségük, és Smidt is nagyon megváltozott, azonfelül épen jelenlétének valószínűtlensége vált javára.

Tudakozódott arról a helyiségről, a melyben az a részeges rendszeren megfordulni szokott, inkább abból a célból, hogy azt gondosan kerülje, mint hogy Tylort felkeresse. Valami zugkorcsmát neveztek meg.

Már elhatározta magát, hogy maga utazik Peoriába, ott könnyen megtudhatja a többit, hiszen új telepítvény volt, melyen előtte idegen népesség lakott. A szándéka kivételét megelőző estét valami benső nyugtalanságtól üzetve az utcákon kóborolva töltötte. Weltz Bernát foglalkoztatta, ki önkénytelenül mindig a „Columbia“ gépészenek alakjában jelent meg előtte. Anélkül, hogy akarta volna, egyszerre Taylor törzskorcsmája előtt állott. Hangos beszéd hallatszott ki s egy hegedűnek a hangja.

Gyors elhatározással lépett be. Az első pillanatra megismerte Taylort az ivóban egy csomó ittas ember közt, mindnyájuk felett ki-magasodott széle vállával és a legittasabb is volt valamennyi között. Külsője a legnagyobb elzűllést árulta el, tekintete annyira megüvegesedett, olyan homályos volt, hogy Henrynek nem kellett tőle félni; várakozva ült le egy asztal mellé.

Egész beszélgetésük durva tréfálózásból s ostoba nevetésből állott. Patrik szidott valakit, a kivel nem régen veszekedett volt. Egyszerre az ittasok szokott merev tekintetével, melybe önkénytelenül vegyül valami vizsgálódó és csodálkozó, épen Henry-re nézett át. Smidt ismerte ezt a tekintetet és vére mégis fejébe szállott. Ez a pillantás örökkévalóságnak látszott.

Taylor közönyösen fordult el ismét, nem ismerte meg.

Ennek a részegesnek szánta feleségül Crosby a leányát, mert gazdag embernek volt a fia, Smidt Henrytől, az akkor még becsületes munkástól megtagadta, őt kigunyolta és szemtelennek nevezte. Az a gyűlölet, mely akkor kezét ütésre készítte, most ismét elfogta, most nem érzett bánatot, nem volt gyilkos többé, hanem olyan becsülete volt saját szemében, mint az előtt.

Ez a gondolat elfeledtetett vele minden félelmet.

A másik asztalhoz az emberek közé ment, italt kért és belevegült a beszélgetésbe. Taylor arcának egy vonása sem változott meg, Smidt szorgosan vizsgálta, de elgyöngült, gözölgő fejében a legcsekélyebb emlékezés sem ébredett.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenetek.

— T. L. kisasszonynak. (Arad.) Bocsásson meg, de — őszintén szólva — panasza meglepett bennünket. Azt is megmondjuk, miért. Kegyed arról panaszkodik, hogy nevét báli tudósítónk olyan mulatságon szerepelteti, melyen kegyed nem volt jelen. Egyébkor is kaptunk hasonló levelet, melynek írója ép az ellenkezőért neheztel, azért t. i., hogy a báli tudósító megfeledezett róla és kihagyta a névsorból. Megsughatjuk azt is, hogy egy-két esetben utána néztünk a dolognak és — sajátságos bár, de úgy van — néha azt találtuk, hogy az illető, ki nevét reklamáta, a bál estájén — oda haza, vagy másutt volt. . . . . . Az magától értődik, hogy legtöbbször a neve marad ki, a ki csakugyan végigtánczolta a mulatságot, mert biztosítja kegyedet a mi báli tudósítónk, hogy legjobb akarata mellett is megeskik a gyors munkában egy-két név kihagyása. Azt azonban e helyen igéri meg kegyednek, hogy szokatlan panaszsát figyelembe veszi a jövőre nézve és egyszerűen kijelenti, hogy kegyed a Koronell-féle tánczpróbán nem volt jelen. — T. T. (Nagybecskerek.) Az illető lappeldányok ez idő szerint nem állnak rendelkezésünkre s így kérését sem teljesithetjük.

Aradvárosi

Évadbérlet
156. szám.

színház.

Havibérlet
11. szám.

Péteken, 1893. évi márczius hó 10-én:

Kövessy Albert ur
második vendégfellepte.

stern Izsák,

vagy egy a mi népünkben.

Énekes szimű 3 felv. Irta: Berg. Zenéjét: Strocke.

SZEMÉLYEK:

Hajnalos, lakatos mester	Csatár.
Tini, leánya	Tárnoki G.
Körmös Erazmus	Szepesi.
Sábel, gyógyszerész	Takács.
Törő Sebestyén, gyógyszerész segéd	Bónis.
Kortesch Feri, gyógyszerész segéd	Góth.
Fericsék asszonyság, Feri nagynénje	Czirok B.
Karvalyné asszonyság, Feri nagynénje	Ajtayné.
Libásiné, asszonyság, Feri nagynénje	Takácsné.
Discánt kisasszony, énekesnő	Márkus I.
Peti, lakatos inas	Parányi.
Egy házmester	Sz. Németh.
Stern Izsák, házaló és öregnemű fizér	Kövessy.
Fecskei, uracs	Kassay.
Fogházfelügyelő	Hajdu.
Sternfels, kalandor	Vedresé.

Kezdeté 7 órakor.

Idegenek névsora Aradon.

— Márczius 9. —

Fehér Kereszt szálloda: Braunné J. magánzónó, K.-Jenő. Sternthal Samu magánzó, Temesvár. Lévy József magánzó, Budapest. Deutsch Bernát magánzó, Temesvár. Magyar J. magánzó, Orosháza. Szivesdi Mór kereskedő, Budapest. Abelsberg Lóraház kereskedő, Temesvár. Morgenstern A. magánzó, Temesvár.

Vass szálloda: Weisz Adolf ékszerész, Budapest. Prokop Gyula tisztartó, Kevermes.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

M. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége

1401 | 893. sz.

63 3—3

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Szerencs állomásán, az 1893. évi július hó 1-től megüresedő vendéglői üzletnek ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra leendő bérlete iránt, azaz 1896. évi július hó 1-ső napjáig, ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Szerencs állomásán lévő vendéglői üzletére 1401. számhoz” ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nem különben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok, az 1893. évi április hó 15-ik napja déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége titkári hivatalához — posta útján térítve velény mellett — nyújtandók be. Bátorpénz fejében pedig 100 frt, azaz száz o. 6. forint készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban, a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztárána Miskolcra az 1893. évi április hó 14-ik napja déli 12 óráig leteendő.

A vendéglői bérletre vonatkozó feltételek, a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keresk. osztályában (II. emelet) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vételre nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhasson.

Miskolcz, 1893. január 18-án.

Az üzletvezetőség.

2618 | 893.

122 3—3

Hirdetés.

A nagymélt. m. kir. belügyminiszter 7923 | 1893. sz. a. kelt körrendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a cholera behurczolásának megállítására céljából a Bosznia Hercegovina északi határán életbe léptetett övrendszabályok oda módosítottak, hogy ezentul Doberlin, Siekovic, B. Brád, B. Sonok és Brckán, mint egyelőre még tartott vizsgálati állomásokon és csak a következő árucikkek fognak orvosi vizsgálatnak alávetetni.

1. Budapestről származó rongyok ócska ruha és használt fehérnemű.

2. Péterváradról, Eszékéről, Orsováról és Husiatyuból (Gácsországban) származó oly áruk, melyek a ragály terjesztésére alkalmasak. Ilyenekül mindazon áruk tekintendők, melyeket a ragályfogó tárgyak kivételével tilalmára vonatkozólag m. é. november hó 19-én 91024 sz. a. kelt körrendelet A. és B. pontjaiban felsorolt.

Arad, 1893. február hó 11-én.

A városi tanács.

16367 | 892.

146 3—3

Hirdetés.

A nagym. mk. földmívelésügyi Miniszterium 31060/892. sz. a. a forgalomba hozott kisebb élő állatokkal való bánásmód szabályozása tárgyában a következő rendelkezést bocsátotta ki.

1.) Kettőnél több borjut, juhot, bárányt kecskét, malacot, s a kisebb szárnyasokból négy párnál többet össze kötött lábakkal akár köz, akár magán fogyasztás, illetőleg használat céljából szállítani, vagy vinni, s mindezen állatokat tekintet nélkül a mennyiségre ily állapotban bármi célra tartani tilos.

A marhavásárra vitt borjuk, és bárányok lábai azonban azon idő alatt még a vásár tart, s a mérlegelés eszközöltetik legalább 5 cm. szélességű hevederrel összekötöthetők, mely állapotban az állatok mindenkor szálmára fektetendők. Libák, pulykák, s nagyobb szárnyas állatok, össze kötött lábakkal egyáltalában nem szállíthatók, — s azok házalás esetében csakis honalj alatt vihetők. Halakat keresztül fűzve szállítani, vinni vagy tartani tilos.

2.) Az I §-ban meghatározott mennyiségen felül borjuk, juhok, bárányok, kecskék, malacok csak is fedett, s oly koczikban szállíthatók, hogy az állatok a kocsiiban állhassanak. — E célból a kocsinak szilárd fenékkkel kell bírnia, és sem ezen sem a kocszi oldalainak alsó részén

nyilásnak vagy hégagnak lenni nem szabad; Az oldalak felső részén $\frac{2}{3}$. rész szélességben a deszkák, illetőleg a léczek között hégagnak hagynandók, hogy az állatot kívülről látni lehessen, és a kocsit levegő árhasssa át.

3.) Bárminemű szárnyas állatot az I §-ban meghatározott mennyiségen felül csak ketreczes vagy fonott koczikon, illetőleg ketreczekben vagy kosarakban szállíthatók. E ketreczeknek úgy kell készítenie, hogy az állatok kívülről jól láthatók és megkülönböztethetők legyenek.

4.) Az állatok megfelelő etetéséről, és itatásáról az eladó, vagy szállító illetőleg a tulajdonos gondoskodni tartozik.

5.) Ezen rendelet határményaiban ülköző eseményeket, és mulasztásokat az 1879 évi XI. t. cz. alapján a rendelet kihágásnak minősíti, mely kihágásnak elkövetői, a mennyiben cselekményük, illetőleg mulasztások, más fenálló törvények szigorubb határményai alá nem esnek, 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

6.) Jelen rendelet ellen elkövetett kihágások alapján befolyó pénzbüntetések a város állategészségügyi alapjára, illetve állattenyésztésre fordítandók.

Aradn 1893. február 27.

Sarlott Domokos,
főkapitány.**M. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége.**

1474. sz.

117 3—3

Pályázati hirdetés.

sósav, horganyhulladék és talpajelzőszegek szállítására.

A nagyvárad talpfatelítő telep részére 1893. évi Március hó 20-tól 1893. évi Szeptember hó végeig.

1930 g (100 kgm.) sósavra

194 ezer darab horgonyzott talpfajelzőszegre és

480 g (100 kgm.) horganyhulladékra

lévén szükség, ezen mennyiségek szállításának biztosítása céljából ezennel nyilvános pályázat hirdetik.

Szállító köteles ha kívántatik a neki átengedett mennyiség 25 százalékaival többet is az ajánlati összeg arával szállítani, mely kívánalomról azonban szállító az üzletvezetőség által még Junius hó vége előtt fog értesíteni.

A szállítás a magyar kir. államvasutak részére érvényben levő 128381 | 91 sz. alatt kiadott általános anyag szállítási feltételek és a jelen kiírás alkalmával 1474. sz. a. szerkesztett pályázati feltételek szerint eszközözendő.

A fentemített szállítási feltételek a magyar kir. államvasutak összes üzletvezetőségénél naponta megtekinthetők, vagy posta útján a magyar kir. államvasutak budapesti nyomtatvány tártól 25 kr. vételár lefizetése mellett megszerezhetők.

Ajánlati minták és az 1474 | 93. számú pályázati feltételek a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségénél díjmentesen kaphatók vagy onnan posta útján kérhetők.

Mindegyik ajánlattevőtől feltételeztetik, hogy a fennebb említett feltételeket ismeri, és azokat egész terjedelmében elfogadja. Az ajánlati mintán a szállítandó anyagok gyártási helye kitüntetendő. Az egészségi ár az ajánlati mintán látható egység szerint minden anyagnál külön-külön számokkal és betűkkel kiteendő. Az 50 krajczáros magyar bélyeggel ellátott és bepecsételt ajánlatok következő külsővel:

„Magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének Kolozsvárt.”

„Ajánlat talpfatelítő anyagok szállítására 1474 | 93 számhoz.”

1893 évi Március hó 15-én délelőtti 11 óráig a kolozsvári üzletvezetőség anyag és leltár beszerzés osztályához benyújtandók vagy posta útján beküldendők. Bátorpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban f. évi Március hó 14-dikén déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztárána leteendő.

Az ajánlatot az egyes anyagok egész kiírt mennyiségére vagy annak tetszés szerinti részletére lehet tenni.

A magyar kir. államvasutak részére határozottan fenntartatik a jog, hogy az ajánlatok közt minden tekintet nélkül az árra és feltételekre szabadon választhasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmennyiség szállítását is átengedhesse az esetben, ha

az ajánlat világosan nem az egész mennyiség szállításának elyerése s kikötése mellett tétetett és végre, hogy a cél elérésére bármily más irányú intézkedést is teheszen.

Egyidejűleg fenntartja magának az üzletvezetőség azon jogot is, hogy addig is míg az ajánlatok fölött döntőleg határozza, egyes ajánlatoknál az ajánlati árak mellett megrendeléseket teheszen.

Az illető ajánlattevők ezen megrendeléseket teljesíteni köteleztetik anélkül, hogy ebből folyólag valamely szállításnak végleges átengedését követelhetnék.

Kolozsvár, 1893 évi február hóban.

Az üzletvezetőség.

3210 | 893.

152 3—3

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur 4152 | 893. sz. körrendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy az észak-német Hayden és hamburg-amerikai hajózási részvénytársaságon kívül a belga és német-aföldi vonalak társaságai is elhatározták, hogy az É. A. Egyesült államok által a bevándorlás ellen górdított akadályokkal szemben f. évi január 1-től kezdve a nevezett államokba csakis I. és II. osztályú utasokat szállítanak, a fedélközöni szállítást tehát melyet eddig majdnem kizárólag a kivándorlók vettek igénybe, beszüntetik.

Arad, 1893. február hó 25-én.

A városi tanács.

3294 | 893.

163 1—3

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur 10570/1893 sz. a. kelt körrendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, miszerint a német kormány tekintettel egy részt a cholera behurczolásának veszélyére, másrészt az É. A. Egyesült Államok által a bevándorlók látogatása céljából hozott rendszabályokra az osztrák magyar birodalomból jövő kivándorlókat a Német országba való lépéstől eltiltotta és intézkedett hogy minden kivándorló, különösen kik csak fedélközi jeggyel bírnak vagy az átkelésre szóló hajójeggyel egyáltalán nem bírnak a német határon viszontasittassanak.

Arad 1893. február hó 25-én.

A városi tanács.

7092 | 93. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutaknál rendszeresített hivatalnoki állások keretében több műszaki, nevezetesen pályafentartási mérnöki állás üresedésben lévén, ezen állások betölthetése céljából nyilvános pályázatot hirdetünk s felhívjuk a pályázni kívánókat, hogy az alább jelzett feltételek szerint kellőleg felszerelt folyamodványaikat legkésőbb folyó 1893. évi március hó 20-ig a magyar királyi államvasutak igazgatóságának titkárságához Budapest VI. kerület Andrássy ut 75. szám első emelet nyújták be.

Később beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

A pályázó kimutatni tartozik hogy:

1.) magyar honpolgár s a magyar nyelvet tökéletesen bírja.

2.) 35 évnél nem idősebb;

3.) ép és egészséges testalkattal bír, mely körülmény pályaorvosi bizonyítvánnyal igazolandó.

4.) erkölcsi tekintetben fedetlen életű;

5.) vagyoniilag rendezett;

6.) a budapesti, vagy valamely külföldi műegyetemen tanulmányait sikerrel befejezte s a budapesti kir. műegyetemen mérnöki oklevelet nyert illetőleg, hogy külföldön nyert mérnöki oklevele a budapesti műegyetemen szabályszerűleg honosított.

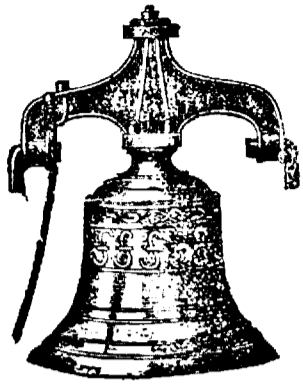
Kivételesen pályázhatnak oly műegyetemet végzett halgatók is, kik az oklevelet még meg nem honosították, de annak egy év alatti megszerzésére, illetőleg honosítására kötelezést vállalnak.

A sajátkezűleg írott folyamodványok, a felsorolt minősítéseket igazoló eredeti, vagy hitelesített okmányokkal felszerelendők.

Budapest 1893. február hóban.

Az igazgatóság.

NOVOTNY ANTAL

harang- és ércöntődeje,

ajánlja magát a t. cz. közönségnek és községeknek minden nagyságu harangok ujra, illetőleg új harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb modorra szerelve, több évi jótállás mellett, fa, vertvas és öntöttvas koronákkal, úgy, hogy az így felszerelt harangokat könnyen és többször lehet fordítani, mi által a harang a megrepedéstől megóvatik.

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kitüntetett átlukasztott és szabadalmazott

171 1=8

HARANGJAIT,

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és így egy 200 Ko. egy ily 260 Ko. haranggal egyenlő. — Továbbá vertvasból készült állvány, harangok alá, minden nagyságu óraharangok s minden e szakmába vágó ércdarabok a lehető jutányos áron. — 150 Ko. és azon aluli harangok és kezi fecskendők mindig készletben találhatók. — Minél számosabb megrendelésre ajánlja magát

NOVOTNY ANTAL Temesvár, Gyárváros.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. tv.-cz. 39. §-a értelmében a f. évi L. adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. évi I. adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési díjjal együtt, nemkülönben netalán régebbi ipartestületi díj, egyházi adó, illeték, vizszabályozási költség, hadmentességi-díj és út-adó tartozásaikat azonnal fizessék be; mert ellenkező esetben a régebbi díj- és adótartozásaikat azonnal, a f. évi I. adórészlet pedig márczius hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtani és pedig oly módon, hogy a I. adórészletre nézve február hó 24-től kezdve a zálogolás fog megjelenni, s a mennyiben ennek daczára az adó- és hadmentességi-díj hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számított 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adni.

Aradon, 1893 február hó 15.

A városi tanács. 1

25,201 | 93 szám.

M. kir. államvasutak

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak alóli igazgatósága az 1893. év folyamán összegyűlő és nélkülözhetővé váló különböző ócska anyagokat (sinek és fémművek kivételével) értékesíteni óhajtván, ezek eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet. Az átengedett anyagok átvétele és eltávolítása tekintetében az alább idézett feltételek irányadóak, de a folyó évi november végéig összegyűlő anyagok feltétel nélkül december hó 25-ike előtt, a december hóban összegyűlő pedig a következő év január hó 25-ig átveendő s eltávolítandók.

A pályázni kívánók kéretnek, hogy 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési szakosztályához (VI. Andrassy-ut 73. II. em. 43. ajtó) a következő címmel: „Ajánlat ócska anyagok megvételére 15,201/93 számhoz” 1893. márczius hó 10-ik napjának déli 12 óráig benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlattevő magára nézve is kötelezőnek elismeri az ócska anyagok eladására vonatkozó és 129,381/91 szám alatt fennálló feltételeinket, melyeket aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek nyomtatványtárunknál példányonként 15 krral megszerezhetőek. Az ócska anyagok részletes kimutatása anyag és leltár beszerzési szakosztályunkban kapható.

Bánatpénz képen a megvenni szándékolt mennyiség és az ezért felajánlott egység ár szerint kiszámított értékösszeg 50/0-a az ajánlat benyújtására kitűzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban főpénztárunknál letendő.

Bánatpénz vagy a fentidézett aláírt feltételek nélkül, ugyszintén elégtelen bánatpénzzel, vagy elkésve beérkező ajánlatok vagy olyanok, melyek a feltételektől eltérnek, valamint pótajánlatok figyelembe vétetni nem fognak, ugyszintén olyanok sem, melyekben javítások vagy vakarások fordulnak elő.

Az ajánlatban határozottan kiteendő, azon m. kir. államvasuti állomás, a melyen az ajánlattevő az ócska anyagokat átvenni kívánja, továbbá az ajánlati ár számokkal és betűkkel olvashatóan kiteendő.

Az ócska anyagoknak esetleges csomagolási költségeit a vevő cég tartozik viselni.

Az ajánlattevő ajánlatával a pályázat eredményének eldöntéséig kötelezettségben marad ezt: tehát időközben vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok tetszés szerinti részmennyiségre szólhatnak, de a m. kir. államvasutak igazgatósága is fentartja magának azon jogot hogy tetszés szerinti részmennyiséget engedhessen át, melyet ajánló — ha csak az ellenkezőt ki nem kötötte — elfogadni köteles.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja továbbá magának a jogot, hogy az ajánlatok közt tekintett nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson s hogy végre a cél elérésére másféle intézkedéseket is tehesen.

Budapest, 1893. január hóban.

Az igazgatóság.

115. 3-3.

LUSER J.-féle tourista-tapasz

biztosan és gyorsan ható szer tyukaszem, szemölcs és a talp. valamit a sarok bőrkeményedést, továbbá mindenféle bőrbetegségek ellen. A hatást jótállás vállalatik.

A számos elismert irat szétküldési raktárban:
Schwenk L. gysz.
Meidling—Bécs megtekinthető.

Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellettes védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell s az értéktelen utánzatok visszautasítandók. Gyógyszerárakba vásárlatól.

Kapható: Török József budapesti gyógyszerész külön-gesséyi főraktárának aradi fiókjában:

RINGLAJOS

„Angyalhoz” ozmzett gyógyszerárakban Aradon,
8 5-12 Asztalos Sándor-utca 1. szám.

171602.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapesti északi főmühely telepén lévő munkásvendéglőnek és vendéglői lakásnak f. 1893. évi május hó 1-től számított három évre leendő bérbeadására ezenel nyilvános pályázat hirdetettik.

Az említett mühelyi telepen körülbelül 1400 munkás dolgozik, és a vendéglő helyiségek a szükséges berendezési tárgyakkal a m. kir. államvasutak igazgatósága által vannak berendezve.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a vendéglő bérlője által az északi főmühely munkásainak, a kiszolgáltatót ételek és italok fejében az északi főmühelyfőnökség utalványozása alapján nyújtott hitelnek megfelelő összeget, — mely azonban munkásonként és félhavonként 5 frtnál nagyobb összegre nem rughat, — az érvényben lévő szabályzatok szerint a munkások keresetéből a bérlő részére minden hó 1-én és 15-én hivatalból levonattja.

A feltételek, melyek mellett az említett helyiségek bérbé adatnak, a pályázati határidőig naponként az igazgatóság mühelyi szakosztályában (Andrassy-ut 75. sz. III. em. 8.) és a máv. budapesti északi főmühely főnökségénél (kőbányai út) ingyen átvehetőek, vagy ugyanezen helyekről posta utján is megszerezhetőek.

Az ajánlatok lepecsételve és „Ajánlat a 171602/92 számhoz az északi főmühelyi vendéglő bérbevételére” 1893. évi márczius hó 10-én déli

12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatóságának mühelyi szakosztályában átadandók, vagy oda posta utján megküldendők. Az ajánlatokhoz ajánlattevő a feltételek egy példányát köllően kitöltve tartozik csatolni. A csatolt feltételek ajánlattevő által két tanu előttemezése mellett irandók alá akként, hogy ajánlattevő aláírása előtt azt is kijelentse, miszerint a feltételeket mindenekben elfogadja.

Bánatpénz képen 500 frt készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1893. évi márczius hó 9-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál letendő. Az ajánlatban ennek megtörténte megemlített, de a letéti jegy nem csatolandó.

Nem köllően kiállított ajánlatok, vagy olyanok, melyek a kitűzött határidő lejártá után érkeznek, vagy végre azok, melyekre nézve a bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlattevő ajánlatával a pályázat eldöntéséig kötelezettségben marad; az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közt minden megszorítás nélkül tetszése szerint szabadon választhasson, esetleg újabb ajánlati tárgyalást hirdethessen.

Budapest, 1893. február 3.

Az igazgatóság.

2490 | 898. kh. sz.

144 3--8

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 3237/131 881. sz. a. kelt s a nagyméltóságu m. kir. Belügyminisztérium által 54186/884. szám alatt jóváhagyott szabályrendelet alapján a ház, kert, szőlő és föld birtokosok, és bérlők felhivatnak, hogy udvarukban kertjükben, szőlőjükben és tanya földjeiken található gyümölcs és diszfákról, bokrok és cserjékről a hernyófészkeket és pete gyűrűket folyó évi Márczius hó 15-éig leszedessék és azokat tűz veszélyre alkalmas nem szolgálható helyen elégessék; — tavasz és nyár folyamán alatt mutatkozó hernyókat és hernyó hálókat leszedessék és elégessék.

Minden tulajdonos és bérlő felhivatik, hogy amennyiben szomszédja a fennebbi kötelezettségnek eleget nem tenne, azt a kapitányi hivatalnál bejelentse. A hivatkozott szabályrendelet 4. §-a értelmében a rendes hernyózást mulasztó tulajdonosok vagy bérlők azon felül hogy az általuk elmulasztott munkát az ő költségre hivatalból fog elrendeltetni 25 frt erejéig, a bejelentést mulasztó szomszédok pedig 10 frt erejéig fognak az elkövetett kihágásért büntettetni.

A kártékony rovarokat pusztító éneklő madarak kímélése különösen ajánlatik a lakosság figyelmébe.

Aradon, 1893. február 25-én.

Sarlot Domokos,

főkapitány.

Nyomatja és kiadja az „Aradi nyomdatársaság” könyvnyomdája